

Súd: Okresný súd Rožňava
Spisová značka: 12P/46/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7823200431
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Svičinová
ECLI: ECLI:SK:OSRV:2024:7823200431.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rožňava sudkyňou JUDr. Antóniou Svičinovou vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: B. L. H., D.. XX.XX.XXXX, dieťa rodičov: matka W. B., D.. XX.XX.XXXX, H. N. F., I. XXXX/XX a otec L. H., D.. XX.XX.XXXX, H. N. F., M. O. XXXX/XX, práv. zast. JUDr. Erikou Simanovou, advokátkou so sídlom Rožňava, Edelényska 2027/3, za účasti prastarých rodičov maloletého: O. B., D.. XX.XX.XXXX V. M.. O. B., D.. XX.XX.XXXX, P. H. N. Š., D. XXX/XX, na návrh starej matky: W. B., D.. XX.XX.XXXX, H. N. F., I. XXXX/XX, práv. zast. JUDr. Erikou Simanovou, advokátkou so sídlom Rožňava, Edelényska 2027/3, na návrh starého otca: O. B., D.. XX.XX.XXXX, N. D. XXX/XX, Š., práv. zast. JUDr. Alexander Milko, advokát so sídlom Rožňava, Cyrila a Metoda 4, v konaní o zmenu zverenia do náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

- Návrh starej matky W. B., D.. XX.XX.XXXX na zverenie maloletého B. L. H., D.. XX.XX.XXXX do jej náhradnej osobnej starostlivosti zamieta.
- Návrh starého otca O. B., D.. XX.XX.XXXX na zverenie maloletého B. L. H., D.. XX.XX.XXXX do jeho náhradnej osobnej starostlivosti zamieta.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.
- Štát má voči starej matke W. B. nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 %.
- Stará matka W. B. je povinná nahradiť štátu trovy konania v sume 274,76 eur na účet Okresného súdu Rožňava v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
- Štát má voči starému otcovi O. B. nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 %.
- Starý otec O. B. je povinný nahradiť štát trovy konania v sume 274,76 eur na účet Okresného súdu Rožňava v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
- Návrh starej matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamieta.

odôvodnenie:

1. Stará matka maloletého W. B. podala dňa 22.02.2023 návrh, ktorým žiadala, aby súd zveril maloletého B. L. H. do jej náhradnej osobnej starostlivosti.

2. Svoj návrh odôvodnila tým, že je starou matkou maloletého B. L. H., D.. XX.XX.XXXX, zvereného do náhradnej osobnej starostlivosti prastarých rodičov O. B., D.. XX.XX.XXXX V. M.. O. B., D.. XX.XX.XXXX, obidvoch bytom Š., D. XXX, rozsudkom Okresného súdu Rožňava sp.zn. 5P/17/2016 - 41 z 12.05.2016,

právoplatným a vykonateľným 27.05.2016. Rozsudkom Okresného súdu Rožňava sp.zn. 7P/277/2018 - 117 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 8Cop/69/2020 - 179 z 18.09.2020, právoplatným a vykonateľným 26.10.2020, súd upravil jej styky s maloletým vnukom v rozsahu dvoch po sebe nasledujúcich víkendov. Matka maloletého W. B. bola rozsudkom Okresného súdu Rožňava sp.zn. 8Ps/5/2021 - 82 z 29.06.2021, právoplatným 24.08.2021, obmedzená v spôsobilosti na právne úkony a bola jej ustanovená za opatrovníka. Maloletý B. L. je žiakom 2. ročníka základnej školy v Štítniku. Matka trpí psychickým ochorením: Po poslednej ústavnej psychiatrickej liečbe absolvovala 14 mesačný pobyt v resocializačnom zariadení, ktorý ukončila 25.10.2022. Býva spolu s navrhovateľkou a jej zdravotný stav je ustálený. Počas posledných Vianoc chcel otec navštíviť maloletého syna, ale prastarí rodičia mu kontakt s dieťaťom neumožnili. V čase rozhodovania súdu o zverení maloletého do náhradnej starostlivosti prastarých rodičov pracovala ako opatrovateľka v Nemecku. Pracovný pomer ukončila z organizačných dôvodov na strane zamestnávateľa k 30.09.2022. Odvtedy v zahraničí nepracuje a zdržiava sa v mieste bydliska, v F. D. I. X.. Č.. XX. Titulom ochorenia chrbtice sú jej dočasne z nemeckého systému sociálneho poistenia poukazované nemocenské dávky vo výške 720,00 eur mesačne. Býva v F. v 4 - izbovom vlastnom byte a stará sa o dcéru W.. Rozhodnutím ÚPSVaR v Rožňave jej bol priznaný príspevok na jej opatrovanie vo výške 525,65 eur mesačne. S maloletým vnukom sa styka v rámci súdom stanovenej úpravy. Majú navzájom vytvorený veľmi blízky citový vzťah a odkedy nepracuje v Nemecku, chcela by sa s ním stykať aj častejšie, s čím prastarí rodičia nesúhlasia a trvajú striktnie na rozsahu súdom určených stykov. Zásadne odmietajú styk maloletého B. s matkou a návštevy jej neumožňujú. Počas stykov je B. u navrhovateľky v F., kde má zariadenú samostatnú detskú izbu, cíti sa dobre a viackrát sa vyjadril, že najradšej by býval s navrhovateľkou a pri svojej mame. Prastarí rodičia sa o maloletého B. síce starajú ako najlepšie vedia, ale sú už v pokročilom seniorskom veku a považuje za potrebné a prirodzené ich v starostlivosti o vnuka vystriedať. Za veľmi vhodné z hľadiska záujmu maloletého považuje aj to, aby ďalej podľa možností vyrastal v prítomnosti svojej matky, s ktorou majú navzájom vytvorené vrúcne citové väzby a potrebujú sa navzájom. Navrhovateľka je v relatívne dobrom zdravotnom stave primeranom veku, má vlastné bývanie, mesačný príjem si mieni zvýšiť po preliečení chrbtice ešte nejakým kratším pracovným úväzkom popri opatrovaní dcéry. B. má možnosť navštevovať ZŠ v Rožňave na Zakarpatskej ulici vzdialenú 500 m od ich bydliska a má možnosť využívania školských i mimoškolských aktivít, prístupných v rámci okresného mesta. Maloletý B. bol zverený do náhradnej starostlivosti prastarých rodičov rozsudkom zo dňa 12.05.2016, právoplatným 27.05.2016. V tom čase navrhovateľka pracovala v zahraničí a potrebovala získať príjem na zabezpečenie rodiny, ktorú tvorili spolu s matkou maloletého a s maloletým B.. Zmena pomerov oproti rozsudku spred takmer siedmich rokov vyplýva nepochybne z pribúdajúceho veku prastarých rodičov, z ukončenia navrhovateľkinho zamestnania v zahraničí a aj z dôvodu stabilizovaného zdravotného stavu matky maloletého, v blízkosti ktorej by mohol vyrastať a ktorá mu veľmi chýba.

3. Prastarí rodičia vo svojom vyjadrení doručenom tunajšiemu súdu dňa 16.03.2023 uviedli, že s podaným návrhom nesúhlasia. Navrhovateľkou uvádzané dôvody sú nepravdivé a zavádzajúce. Už v roku 2016, kedy bol maloletý zverený do ich náhradnej osobnej starostlivosti, boli v pokročilom veku a nikto iný o jeho starostlivosť nemal záujem. Ani navrhovateľka, ani biologická matka, z ktorej matka vychovala asociálku s nebezpečným protispoločenským konaním, s kriminálnou minulosťou a drogovou závislosťou. V prípade vyhovenia návrhu starej matky, by sa maloletý dostal do života nebezpečného prostredia, kde by z neho vyrástol ďalší asociálny živel, čím by vznikla ďalšia tragédia a došlo by taktiež k zmareniu jeho všestranného talentu, o čom svedčia jeho doterajšie výsledky v základnej škole, a to jedine zásluhou prastarých rodičov. Navrhovateľke nebol styk umožnený iba v dvoch prípadoch, z dôvodu choroby maloletého.

4. Matka vo svojom vyjadrení doručenom tunajšiemu súdu dňa 16.03.2023 uviedla, že s podaným návrhom súhlasí. Býva spolu so svojou matkou, ktorá pravidelne preberá B. každý druhý víkend od jeho prastarých rodičov, pričom nie sú ochotní umožniť jej styky častejšie. B. sa s nimi cíti veľmi dobre, aktuálne bol u nich cez víkend pred začatím jarných prázdnin, lebo prastarí rodičia nesúhlasili s jeho pobytom počas celých jarných prázdnin napriek tomu, že mali pre neho vytvorený program.

5. Starý otec O. B. podaním doručeným tunajšiemu súdu da 25.05.2023 žiadal, aby súd zveril maloletého B. L. do jeho náhradnej osobnej starostlivosti, a to z toho dôvodu, že nesúhlasí s návrhom jeho bývalej manželky, starej matky maloletého W. B., nakoľko ona žije v spoločnej domácnosti s matkou maloletého, ktorá sa lieči zo závislosti od drog. Starý otec býva blízko školy, blízko prastarých rodičov. V spoločnej

domácnosti žije so svojou partnerkou, majú vytvorené podmienky pre maloletého. Každý deň sprevádza maloletého do a zo školy, maloletý je na neho naviazaný.

6. Súd uznesením č.k. 12P/46/2023-111 zo dňa 06.06.2023 spojil tieto samostatné návrhy na spoločné konanie, ďalej vedené pod sp.zn. 12P/46/2023.

7. K návrhu starého otca, stará matka v podaní doručenom tunajšiemu súdu dňa 13.06.2023 uviedla, že s ním nesúhlasí. Starý otec maloletého podľa nej nemá vytvorené podmienky pre výchovu maloletého. Jeho alkoholizmus a agresívna povaha boli príčinou ich rozvodu. Dopúšťal sa fyzických útokov voči bývalej manželke, dcére, príbuzným. Má nenávistnú povahu a aktuálne je abstinujúcim alkoholikom. Jeho agresívna povaha a alkoholizmus výrazne v negatívnom zmysle ovplyvnili psychický vývoj matky maloletého, ktorá má na svoje detstvo iba zlé spomienky, prežila ho v neustálom strese a na strednej škole začala užívať psychotropné látky. Teraz v návrhu poukazuje na problém v tom, že sa jeho dcéra lieči zo závislosti. W. abstinuje práve tak, ako on abstinuje vo vzťahu k alkoholu a je možné s veľkou pravdepodobnosťou konštatovať, že predispozíciu k závislosti, aj keď v inej forme, zdedila W. po svojom otcovi. Takže maloletý môže byť rovnako "ohrozený" či bude sám so starým otcom alebo bez dozoru starej matky bude sám s matkou, ibaže v tomto prípade bude B. pri svojej mame, ktorá sa chce o neho starať a chce aby boli spolu. Starý otec izoluje matku od maloletého. Pri pokuse ho navštíviť matku fyzicky napadol tak, že ju ťahal po dvore za vlasy a zaútočil na ňu obuškom, pričom v údere mu zabránila staršia dcéra U., ktorá sa mu postavila do cesty. Všetko sa odohralo pre zrakom maloletých detí B. L. a dvoch detí U.. W. v tom čase abstinovala. Pravidelne ju vyhadzoval už pred bránu domu. Starý otec podal predmetný návrh účelovo s cieľom, aby fakticky zostal maloletý v starostlivosti prastarých rodičov a nebol zverený do starostlivosti starej matky. Sám pritom potvrdzuje, že jeho rodičia majú vysoký vek a starostlivosť o maloletého je náročnejšia.

8. Prastarí rodičia v podaní zo dňa 20.07.2023 uviedli, že dôvody, ktoré uvádza stará matka sú nepravdivé a ničím nepodložené. Sú urážajúce a osočujúce ich syna, o čom svedčí aj to, že za 32 rokov po rozvode neboli zo strany starej matky vznesené žiadne obvinenia a nenachádza sa žiadne lekárske potvrdenie o ublížení na zdraví.

9. Starý otec vo svojom vyjadrení zo dňa 20.07.2023 uviedol, že protestuje proti všetkým tvrdeniam starej matky. Sú nepravdivé a osočujúce. Nebol trestne stíhaný, nebola mu nariadená ústavná alebo ambulantná forma liečenia a nebol pozbavený spôsobilosti na právne úkony.

10. Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, nariadením znaleckého dokazovania, oboznámil listinné dôkazy a zistil takýto skutkový a právny stav:

11. Na pojednávaní konanom dňa 23.05.2023 právna zástupkyňa navrhovateľky - starej matky uviedla, že navrhujú, aby súd zveril maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky W. B.. V čase pôvodného rozhodovania o náhradnej osobnej starostlivosti bola situácia taká, že rodičia maloletého sa nevedeli o neho postarať a v podstate došlo aj k dohode medzi starou matkou maloletého a prastarými rodičmi, že stará matka pôjde zarobiť prostriedky na živobytie, seba, dcéry, maloletého, v dvojtýždňových pracovných turnusoch do Nemecka. Dovtedy kým bude v Nemecku, bude maloletý u prastarých rodičov, keď bude dva týždne v F., bude maloletý u nej. To bola taká neformálna dohoda. Situácia sa vyvinula tak, že nakoniec bola nútená požiadať súd, aby upravil jej styky s maloletým. Prebehli tu súdne konania, i krajský súd na odvolanie prastarých rodičov konštatoval, vychádzajúc pritom aj zo znaleckého posudku č. 19/2019 O.. U., že je v záujme maloletého rozvíjať citové väzby so starou matkou, ale aj s matkou a znaleckým vyšetrením už vtedy zo strany starej matky a ani matky neboli zistené žiadne negatívne vplyvy na maloletého, naopak boli preukázané vrúcne citové väzby tak k starej matke ako aj k matke. Následne stará matka ukončila minulého roku zamestnanie v Nemecku, zostáva natrvalo v F.. Matka maloletého je preliečená, nachádza sa v stabilizovanom stave. Absolvovala resocializačný pobyt, je zaradená do ambulantnej psychiatrickej liečby, drží sa dobre. Stará matka má teraz vytvorené všetky predpoklady preto, aby mohla, keďže už nebude cestovať, aktuálne ani nepracuje, prevziať maloletého B. do svojej náhradnej starostlivosti. Žije s matkou maloletého, ale vychádza vždy z názoru znalca O.. U., ktorý zostáva nemenný, že pre maloleté dieťa je veľmi potrebné, aby sa mohlo vyvíjať v rodine, kde je aj matka v domácnosti, kde býva aj jeho matka a mohlo s ňou rozvíjať vzájomné citové väzby. Plne si uvedomuje obrovský prínos zo strany prastarých rodičov, ktorí sa skutočne maximálne ako vedeli v tom čase, keď to bolo veľmi potrebné, postarali o B.. To je nepopierateľná skutočnosť a za to naozaj

vždy bude vďačná aj B. matka aj stará matka, určite aj B. na to nikdy nezabudne, ale myslí si, že nastal čas, kedy je vhodné ich v starostlivosti vystriedať aj vzhľadom na ich pokročilejší seniorsky vek blížiaci sa k osemdesiatke a stará matka je ročník XX. Myslí si, že je vhodnejšie, aby už to úsilie vyvinula ona a v starostlivosti ich vystriedala. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, sú na rovnakej úrovni. Pozitívum čo je plus, že ešte navyše bude vyrastať v blízkosti svojej mamy. Podľa jej názoru, na obidvoch to bude pôsobiť veľmi dobre a školu má na dohľad zo svojho bytu, teda z bytu starej matky.

12. Navrhovateľka - stará matka na predmetnom pojednávaní uviedla, že tento návrh by nikdy nepodala, keby jej prastarí rodičia vychádzali v ústrety ohľadom stykov s maloletým. Sú s tým neustále problémy, za posledné roky im ho nedali ani raz na Vianoce, ani na Veľkú noc. Neučia ho k láske, aby sa jej pozdravil, neučia ho k tomu, že mama alebo stará mama majú narodeniny, meniny a podobne. Maloletému presne diktujú, čo má povedať, nemôže mu ani zatelefonovať, pretože starý otec tam vykrikuje, čo má malý povedať, ako sa má správať, ako má s ňou komunikovať. Ohľadom stykov, prastarí rodičia nerešpektujú rozhodnutie súdu, útočia aj na matku, kedy matka chcela ísť s maloletým do školy v prvý školský deň, teda v druhom ročníku, nebolo jej to umožnené, napriek tomu, že bola prichystaná, prišla tam. Keď maloletého prinesú o 10 minút neskôr, robia cirkus, vykrikujú. Čo sa týka starostlivosti o maloletého, nie je pravda, že by sa o neho nikdy nestarala, že by mu nič nekupovala, je síce pravda, že v čase, keď pracovala v zahraničí, im peniaze neposielala, ale vždy keď prišla, vždy mu nakúpila oblečenie, sladkosti a podobne. Prastarí rodičia ako aj starý otec, ktorý je s maloletým, pred dieťaťom je neustáli krik, vulgarizmy, sú agresívni, taktiež dieťa používa vulgarizmy.

13. Prastará matka uviedla, že nesúhlasí s podaným návrhom, a to z toho dôvodu, že stará matka maloletému ani raz nezavolala, nedodržiavajú stanovené hodiny styku, ani jej nezavolajú, keď sa oneskorí. Minule ho vzali na klzisko, s prepoteným s ním išli domov, teda pešo s ním išli domov, následne ochorel, musela ísť ku lekárke, bral antibiotiká, pokašliaval. Otec za synom nebol tri roky, teraz prišiel po troch rokoch, chcel si ho zobrať, dali mu ho, nie práveže by tie styky neumožňovali, ale prišli neskoro, už z toho bola nervózna, že jej nevedia ani oznámiť, kedy sa s maloletým vráti. Za celé to obdobie, kedy sa o maloletého starali, ničím neprispievali ani matka ani otec, otec začal posilať výživné minulého roku v novembri, keď bolo podané trestné oznámenie. Nie je pravdou, že by stará matka posielala nejaké financie, alebo, že by niečo zakupovala v čase, keď bol maloletý ešte maličký, ani jedno mlieko ani plienky.

14. Prastarý otec uviedol, že rovnako tak nesúhlasí s podaným návrhom. Nie je pravdou, že by neumožňovali styky tak, ako sú určené súdom. Chlapca im dávajú na styk pravidelne, stalo sa asi dvakrát, že tento styk odmietli, a to z toho dôvodu, že maloletý bol chorý. Inak súhlasí s tým, čo uviedla manželka.

15. Matka uviedla, že súhlasí s podaným návrhom. Tak ako tu bolo viackrát uvedené, prastarí rodičia už majú pokročilý vek na to, aby zabezpečovali starostlivosť o maloletého. Jej matka má vytvorené podmienky, aby túto starostlivosť zvládla. Taktiež je pravdou, že starí rodičia jej neumožňujú styk s maloletým. Žila tri roky v Š. u druhej starej mamy. Chodievala tam pravidelne doobeda aj poobede, starí rodičia ju ani nepustili do dvora. Bez prítomnosti jej matky nie sú ochotní jej dieťa dať.

16. Otec uviedol, že je pravdou, že sa dlho neozýval, avšak dal si život do poriadku, nadviazal s maloletým aspoň telefonický kontakt, už dlhodobo si telefonujú, teraz aj po dlhšej dobe prišiel domov, bol za ním, bude sa snažiť, aby s maloletým bol v pravidelnom kontakte. Sú tu už veľké problémy, zo začiatku tieto problémy neboli, celá rodina spolu vychádzala dobre. Je pravdou, že prastarí rodičia prevzali starostlivosť o maloletého, a za to im ďakuje, na to im nemôže povedať ani krivé slovo. Ale keďže tu dlhodobo nebol, k niektorým veciam sa vyjadriť nevie. No je toho názoru, že prastarí rodičia už majú pokročilý vek a preto si myslí, že starostlivosť by mala prevziať stará matka, a to aj z toho dôvodu, aby mal maloletý vyrastať v blízkosti svojej matky.

17. Na pojednávaní konanom dňa 12.09.2024 právna zástupkyňa starej matky uviedla, že trvá na svojom vyjadrení zo dňa 23.08.2024, a to, že znalecký posudok je nekvalitný, keď znalkyňa neuviedla postup, na základe ktorého sa dopracovala k odpovediam na položené otázky, v dôsledku čoho je znalecký posudok nepreskúmateľný. V znaleckom posudku úplne absentuje konkrétne uvedenie použitých psychodiagnostických techník s ich vyhodnotením jednotlivo a súhrnom. Bez uvedenia stanoveného postupu sa závery znalkyne najmä v oblasti posúdenia osobnostnej štruktúry vyšetrovaných osôb prejavujú ako svojvoľné, získané z ústnych informácií od vyšetrovaných osôb. Znalkyňa v posudku

hodnotí osobnosť O. B., D.. XXXX, ako osobnosť primerane intelektovo a emocionálne diferencovanú, psychosociálne stabilizovanú, s dobrou toleranciou na záťaž, pričom pred súdom na pojednávaní dňa 20.08.2024 v konaní sp.zn. 8Em/1/2024 sa prejavil v úplne opačnej polohe, ako výbušný, emócie ľazko ovládajúci, verbálne útočiaci na navrhovateľku a matku dieťaťa - svoju dcéru, pričom nereagoval ani na opakované napomenutia súdu a bol vykázaný pre neprimerané správanie z pojednávacej miestnosti. Podobne, v rozpore so záverom znalkyne pri posúdení osobnostnej štruktúry, ako výbušný a verbálne agresívny sa na uvedenom pojednávaní prejavil aj M.. O. B., ktorý nakričal na starú matku a matku maloletého, že sú beštie a týmto beštiám dieťa nedá a nedá ho ani tejto strige (ukázal na matku). Správanie a prejavy týchto osôb boli v príkrom rozpore so závermi znalkyne pokiaľ ide o vyhodnotenie ich osobnostnej štruktúry. Nie je pritom možné vychádzať z chýbajúcich výsledkov konkrétnych použitých psychodiagnostických techník a ich zhrnutia. Na strane 27 ods. 4 znaleckého posudku sa znalkyňa odvoláva na kresbu maloletého dieťaťa, pričom posudok neobsahuje žiadnu prílohu s akoukoľvek kresbou dieťaťa. Znalkyňa v posudku uvádza, že otec dieťaťa sa na vyšetrenie nedostavil. Neuviedla, či bol predvolávaný. Otec maloletého nebol na vyšetrenie predvolaný, hoci zo súdneho spisu je známa jeho doručovacia adresa, na ktorej aj písomnosti preberá. Pri vyšetrení mohol podať znalkyni informácie o jeho vzťahu so synom, s ktorým si buduje pozitívne vzájomné citové väzby, v čase pobytu na Slovensku sa zdržiava v domácnosti navrhovateľky a počas letných prázdnin bol v intenzívnom kontakte so synom. Oneskorené podanie posudku po uplynutí viac ako jedného roka využili prastarí rodičia a starý otec na izoláciu dieťaťa, čo má za následok negatívny dopad na jeho psychiku a odmietanie kontaktu s navrhovateľkou a jeho matkou, ktorá abstínuje od návykových látok tretí rok a jej prvoradým záujmom je starať sa o dieťa. Pri zisťovaní názoru súdom ešte v máji 2023 sa dieťa vyjadrilo, že sa o neho starajú všetci, nielen prastarí rodičia, ale aj stará matka a matka a takto je mu dobre. V lete 2023 strávilo významnú časť leta so svojimi obidvomi biologickými rodičmi, začal si budovať vzťah s otcom, dokonca trávil čas so svojou krstnou mamou na Cypre. Po tomto lete na ďalších stykoch sa objavili u dieťaťa úzkostné stavy. Počas veľkonočných prázdnin už odmietol realizáciu styku. Zamestnancovi kurately povedal, že stará matka ho bije a situácia sa zhoršila po doručení rozsudku odvolacieho súdu. Tento rozsudok starým rodičom nevyhovoval a to malo veľký vplyv na správanie dieťaťa. V domácnosti starej matky žije aj matka maloletého, rovnako otec, keď príde zo zahraničia, zdržiava sa v tejto domácnosti. Rodičia si usporiadali svoje životy. Otec žije riadnym životom, je zamestnaný v zahraničí. Matka po resocializačnom pobyte, po psychiatrickej liečbe už tretí rok abstínuje a žije riadnym životom. Ak ešte nemajú podmienky na to, aby im bolo dieťa zverené, majú takto aspoň možnosť vplyvať na výchovu dieťaťa a budovať si vzájomné citové väzby a realizovať právo dieťaťa byť vychovávaný v prítomnosti svojich biologických rodičov. Obidvaja rodičia pritom prejavujú skutočný záujem podieľať sa na výchove dieťaťa. Túto úlohu však nemôžu reálne plniť bez zmeny náhradnej osobnej starostlivosti z dôvodu izolácie dieťaťa. Prastarí rodičia prejavujú otvorenú nenávisť voči navrhovateľke a matke dieťaťa a túto nenávisť neskrývajú ani pred dieťaťom. Starý otec zakázal matke čo i len priblížiť sa k domu. Túto nenávisť voči matke pestujú aj u dieťaťa, ktoré ich postoj podvedome preberá. Buď dieťa chce mať kľud a nechce vstupovať do konfliktov s prastarými rodičmi, alebo si postupne osvojí názor prastarých rodičov, ktorí sú pre neho prirodzenou autoritou a preberie ten vzorec správania od nich a teda si môže skutočne myslieť, že stará matka a matka sú zlé strigy, ježibaby, beštie, ktoré mu chcú iba zle, u prastarých rodičov je v bezpečí, čo považujú za nadmieru škodlivý jav. Teda izolujú prastarí rodičia dieťa nielen od starej matky a matky, ale aj od otca, ktorému kým do pojednávania posledného o zmene v úprave stykov sp.zn. 8Em/1/2024 ako tak umožnili kontakt, ale iba vo dvore a nikde inde, s maloletým. Po tomto pojednávaní vyhodlili ich ešte aj od brány otca, vynadali mu, tiež v prítomnosti dieťaťa a neumožnili mu styk. Existujúci skutkový stav sa nevyvíja v najlepšom záujme dieťaťa, vyvíja sa proti jeho záujmu. Dieťa je vystresované, duševne vypäté a týmto pokračovaním takéhoto vývoja môžu nastať u dieťaťa duševné zmeny v negatívnom zmysle, môže to ovplyvniť v negatívnom zmysle jeho duševný vývoj v rámci formovania osobnostnej štruktúry dieťaťa a problémom v sociálnych vzťahoch v dospelosti. Keby bolo všetko v poriadku a vedeli by, že styky sa realizujú tak ako sa majú a B. je spokojný, aj u prastarých rodičov, aj u starej mamy, len ešte chce bývať u nich, kľudne by tento návrh zobrali späť. Lenže situácia sa vyvíja čoraz horším smerom v zmysle záujmu dieťaťa a nemôžu zobrať tento návrh späť. Sú toho názoru, aj keď nesúhlasia so znaleckým posudkom ako celkom, ale pravdu má znalkyňa v tom, že treba tento konflikt odstrániť odborným vedením. Navrhujú v tomto konaní neodkladným opatrením uložiť podľa ust. § 37 prastarým rodičom, starému otcovi, starej matke povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na dlhší čas, za účelom využitia hlavne všetkých možností v tejto situácii a pod odborným vedením psychológa sa podarí dospieť k zmenám prístupu doterajšej náhradnej starostlivosti v rámci celej rodiny a zmiernenie tohto konfliktu a uvedomeniu si, že všetko sa prenáša na B., ktorý síce vyzerá navonok, môže teda vyzeráť navonok ako kľudné a spokojné dieťa, ale vo vnútri môže byť napätý, čo sa môže

v budúcnosti prejavovať ďalšou agresivitou a možnože aj inými závislosťami. S návrhom starého otca nesúhlasia a trvajú na tom, že ani ako človek nemá vytvorené žiadne podmienky, a to ani osobnostné na to, aby prevzal náhradnú starostlivosť o maloletého B.. Mal možnosť podieľať sa na výchove W., voči ktorej sa správal agresívne, nevenoval sa jej ako dieťaťu, celú výchovu na seba prevzala matka. W. bola svedkom jeho agresívneho správania, alkoholizmu, je abstinujúci alkoholik, je to všeobecne známa vec, teda aj z tých predchádzajúcich konaní a vlastne W. závislosť vo veľkej miere môže prameniť aj práve z jeho tzv. nevhodných metód, z toho, že zanedbal starostlivosť o W. a neprejavil jej dostatok otcovskej lásky a pozornosti. Tak to, čo jej teraz vyčíta, môže práve prameniť z rodinných vzťahov, kde on bol otcom rodiny.

18. Právny zástupca starého otca na predmetnom pojednávaní uviedol, že zo závermi znaleckého posudku súhlasia. Ako vyplýva zo znaleckého posudku, maloleté dieťa je aktuálne udomácnené vo výchovnom prostredí prastarých rodičov a čiastočne u starého otca, kde zdravotne a psychicky prospieva. Dieťa nie je psychicky pripravené absolvovať radikálnejšiu zmenu výchovného prostredia a jej vynucovanie môže viesť k neurotizácii maloletého. Nie je žiaduce poukazovať na rozličné pochybenia členov rodiny v minulosti, práve naopak, podčiarknuť ich prednosti a dôležité je orientovať sa na aktuálne dianie. Navrhujú návrh starej matky zamietnuť. Pokiaľ ide o návrh starého otca, ktorým sa domáha on zverenia dieťaťa, tak znalkyňa veľmi presne rozviedla skutočnosti, že starý otec je v podstate permanentne v styku s maloletým, maloleté dieťa ho má rado a vytvorilo si dobrý vzťah. Spochybňovať tým, čo sa udialo na pojednávaní, výchovné prostredie a výchovu doposiaľ vykonanú prastarými rodičmi a starým otcom, nie je možné, pretože emócia, áno, vybuchol na minulom pojednávaní, ale to odzrkadľuje to, že o dieťa sa od malička starali prastarí rodičia a dovedli tú výchovu do takej miery, že znalkyňa to kvituje, dokonca dieťa prosperuje a je spokojné v prostredí. Navrhol teda návrh starej matky ako nedôvodný, vzhľadom na závery znaleckého posudku, zamietnuť a pokiaľ ide o návrh starého otca, nechá na úvahu súdu, či už je teraz vhodná doba, aby táto zmena, ktorú navrhuje starý otec, i keď podľa znaleckého posudku, by bola oveľa priaznivejšia a vhodnejšia pre dieťa, pretože on je v kontakte, nechá toto rozhodnutie o tomto návrhu na zváženie súdu.

19. Kolízny opatrovník na predmetnom pojednávaní uviedol, že v najlepšom záujme dieťaťa je to, aby starí rodičia, prastarí rodičia efektívne začali medzi sebou komunikovať a spory z minulosti nechali tak, aby sa ozdravili vzťahy, aby to negatívne neovplyvňovalo na maloletého a v prvom rade by mali absolvovať odborné poradenstvo a až potom pristúpiť možno k nejakej zmene zverenia.

20. Zo správy Základnej školy v Štítniku zo dňa 13.03.2023 vyplýva, že vzdelávacie výsledky maloletého sú výborné. Do školy chodí vždy pripravený, domáce úlohy si robí. Všetky pomôcky, potreby, učebnice, vždy má. Je šikovný a o vzdelávanie javí veľký záujem. Zúčastňuje sa aj školských akcií a súťaží. V kolektíve je obľúbený, k učiteľom sa správa slušne.

21. Zo správy ÚPSVaR zo dňa 04.05.2023 vyplýva, že dňa 21.03.2023 vykonali sociálne zisťovanie pomerov v domácnosti starej matky maloletého W. B.I., D.. XX.XX.XXXX, na adrese I. XX, F.. Počas šetrenia zistili, že stará matka obýva dvojgeneračný byt, ktorý pozostáva zo štyroch izieb, kuchyne a sociálneho zariadenia. Byt je kompletne zariadený. Maloletý B. má v byte pripravenú a kompletne zariadenú detskú izbu. Vlastníkom nehnuteľnosti je stará matka. Náklady spojené s bývaním uhrádza stará matka maloletého, taktiež uhrádza aj výživné na mal. B. za matku, ktorá je podľa vyjadrenia starej matky rozsudkom Okresného súdu Rožňava pod sp. zn. 8Ps/5/2021-82 zo dňa 29.06.2021 obmedzená spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, že nie je spôsobilá disponovať finančnou hotovosťou nad 5,00 eur týždenne s tým, že finančné transakcie zabezpečí jej opatrovník, nie je spôsobilá disponovať žiadnym hnutelným a nehnuteľným majetkom, nie je spôsobilá uzatvárať zmluvy pôžičkách a hypotékach, nie je spôsobilá dať súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti (ambulantnej aj ústavnej), ako aj súhlas s poskytovaním starostlivosti v Domove sociálnej starostlivosti, nie je spôsobilá robiť právne úkony pred orgánmi činnými v trestnom aj občianskoprávnom konaní. Súd ustanovil za opatrovníka jej matku W. B., D.. XX.XX.XXXX. Spoločnú domácnosť so starou matkou obýva aj matka maloletého, ktorá počas rozhovoru uviedla, že už je po psychickej a fyzickej zdravotnej stránke v poriadku a je stabilizovaná. Veľmi rada trávi čas so svojim synom a venuje mu všetko svoj voľný čas, keď trávi čas v ich domácnosti. Podľa vyjadrenia starej matky ako aj matky, s maloletým dieťaťom trávia čas v zimnom období korčuľovaním na zimnom štadióne. V letnom období zase výletmi, či už idú na turistiku, alebo na kúpalisko. Kúpili mu aj korčule, ktoré si necháva v ich domácnosti, ako aj mobilný telefón, ktorý dostal na Vianoce od starej mamy, ale domov k prastarým rodičom si ho neberie, lebo

údajne mu to prastarí rodičia zakázali. Dieťa navštevuje domácnosť starej matky každý druhý víkend. Postupom času si stará matka začala všimáť zmeny v správaní sa maloletého v tom smere, že prvý deň je dieťa veselé, hravé, vysmiaté a na druhý deň, keď už sa blíži hodina odchodu z jej domácnosti a následného návratu do domácnosti náhradných rodičov, začína byť dieťa nekludné a nervózne. V blízkosti domova prastarých rodičov dieťa už starú matku nechce držať ani za ruku. Stará matka si dieťa vyzdvihuje a vracia do domácnosti prastarých rodičov. Neraz sa malo stať, či už počas príchodu alebo odchodu, že prastarí rodičia dieťa nevhodným spôsobom poučovali čo môže a čo nie, napr. prastarý otec mu počas odchodu povedal, že ak mi nedáš pusu nepríd domov. Prastará matka zasa starej matke mala povedať, že jej dieťa nedá, keď sa s ním pôjde korčuľovať. Taktiež bola stará matka svedkom, keď malo dieťa podľa uváženia prastarých rodičov urobiť niečo zlé, tak mu následne povedali, aby si dal po ústach a dieťa počúvalo. Stará matka toto konanie nepovažuje za normálne a dieťa je týmto spôsobom ponižované. S dieťaťom stará matka trávi čas rôznymi športovými aktivitami, o ktorých prastarí rodičia nevedia len z toho dôvodu, aby to dieťa nemalo zakázané. Údajne sa má tým dieťa trápiť. Starej matke mal maloletý klásť otázky typu, prečo mi to tak prastará mama povedala a pre starú mamu je už neúnosné opakovane dieťaťu vysvetľovať, že veď oni to tak nemysleli. Stará matka ďalej uviedla, že štýl výchovy prastarých rodičov voči maloletému je z časti autoritársky a rešpektujúci. Podľa jej názoru sú jeho detské emócie potláčané. Matka potvrdila všetky skutočnosti vyjadrené starou matkou. Zároveň sa vyjadrila, že má záujem tráviť čas so svojim synom a má záujem na podieľaní sa na starostlivosti dieťaťa. Taktiež poukázala na pokročilý vek prastarých rodičov maloletého. Stará matka sa vyjadrila, že nie je spokojná ani so spôsobom, akým trávia prastarí rodičia čas s maloletým. Uviedla, že prastarí rodičia sa stretávajú prevažne so známymi v ich veku. Počas týchto stretnutí musí byť dieťa stále v ich prítomnosti a počúvať dlhé rozhovory, ktoré podľa jej názoru pre dieťa nie sú vhodné. Od dieťaťa má vedomosť, že s prastarými rodičmi spáva v jednej miestnosti. Otec dieťaťa bol počas vianočných sviatkov u nej na návšteve a mal záujem navštíviť svoje dieťa. Telefonicky sa prastarým rodičom vopred ohlásil. Prastará matka s tým nemala súhlasiť, povedala mu, že nech sa neopováži prísť, lebo jej manžel ho „zabije“. Dieťa vedelo, že otec mal prísť na návštevu. Následne bolo vykonané sociálne zisťovanie na adrese D. Č. XXX, Š. u náhradných rodičov dieťaťa, kde bolo zistené, že podmienky v domácnosti sú nezmenené. V čase šetrenia pomerov sa v domácnosti nachádzali obaja prastarí rodičia maloletého, ktorým je maloletý zverený do náhradnej osobnej starostlivosti spolu s maloletým dieťaťom. Úvodom obaja prastarí rodičia maloletého uviedli, že s podaným návrhom starej matky zo strany matky, p. W. B., o zmene zverenia maloletého dieťaťa nesúhlasia a trvajú na podanom odpore, v ktorom sú uvedené dôvody nesúhlasného stanoviska. Prastarí rodičia maloletého starej matke dávajú pravidelne v stanovenom termíne, čase a dobe, tak ako je určené súdnym rozhodnutím, nevidia dôvod prečo by malo byť dieťa zverené do starostlivosti starej matky, nakoľko starostlivosť o dieťa zabezpečujú od jeho útleho veku. Stará matka údajne na začiatku nejavila záujem prevziať starostlivosť o dieťa z dôvodu pracovnej vyťaženia. Dieťa bolo počas rozhovoru s prastarými rodičmi prítomné. Prastarí rodičia boli upozornení, či je vhodné, aby bolo dieťa prítomné. Vyjadrili sa, že áno, len nech dieťa vie aká je situácia a je dostatočne veľký na to, aby pochopil čo sa deje. Prastará matka uviedla, že otec o dieťa nikdy nejavil záujem, a to až do novembra 2022, kedy im zatelefonoval a požiadal o rozhovor s maloletým dieťaťom. Obe strany sa dohodli, že telefonický rozhovor sa uskutoční na druhý deň. Otec sa ozval až po mesiaci a dieťa s ním už odmietlo komunikovať. S dieťaťom bol vykonaný informatívny pohovor bez prítomnosti prastarých rodičov s čím prastarí rodičia súhlasili. Maloletému B. vysvetlili dôvod, prečo navštívili ich domácnosť. Pýtali sa na jeho názor, čo by si on prial. Zo začiatku bol neistý a nechcel komunikovať. Bolo badať, ako keby si nebol istý, či ho môže ešte niekto iný počuť a bál sa na niektoré otázky odpovedať, uhýbal pohľadom smerom ku dverám. Uviedol, že prastarých rodičov má rád, ale má rád aj starú mamu, ku ktorej chodieval každý druhý víkend. Rád trávi čas aj v jej domácnosti, chodia spolu na rôzne výlety. S prastarými rodičmi nikam nechodí, len na záhradu, nemá ani kamarátov. Navštevuje ZŠ v Štítniku a ani tam si nenašiel kamaráta, s ktorým by mohol tráviť čas po škole. Na otázku, kde sa mu viac páči a kde sa lepšie cíti odpovedal, že pri prastarých rodičoch mu je „dobro, lepšie“ a pri starej matke mu je „kus dobre, kus lepšie“. Dieťa zo začiatku nechápalo čo sa deje, ani rozhovor s prastarými rodičmi si nevedel vysvetliť, pokým zamestnancom OSPODaSK dieťaťu nebola vysvetlená situácia primerane jeho veku bez ich prítomnosti. Prastarí rodičia maloletého obývajú 5-izbový priestranný rodinný dom, štandardne zariadený. Maloletý má k dispozícii vlastnú plne zariadenú izbu s dostatkom hračiek a má dobré podmienky pre všestranný vývin a rozvoj. Táto miestnosť sa nachádza na poschodí. Počas vykonaného šetrenia horné poschodie pôsobilo neobývané. Síce izby boli zariadené, ale nezútuľnené. Na stenách bola pleseň a pocitovo zima. Horné poschodie nebolo vykurované. Prastará matka sa vyjadrila, že dieťa vo svojej izbe má tráviť dosť času, hlavne počas prípravy na vyučovanie. Následne uviedla, že dieťa s nimi správa v jednej miestnosti, ktorá sa nachádza na prízemí. Väčšinu času má rodina tráviť na prízemí. Výchovné problémy prastarí

rodičia neudávajú, skôr naopak, maloletý dokonca pomáha primerane veku pri domácich prácach. Mal. B. je zdravý, prekonáva len bežné detské ochorenia. Ošetrojúcim pediatrom mal. B. je MUDr. Gorashi Beshir v Rožňave. Navštevuje Základnú školu v Štítniku, reprezentuje školu v matematických a iných predmetoch. Jeho školská dochádzka je pravidelná, dosahuje výborné vyučovacie výsledky s vyznamenaním. Prastarí rodičia sa vyjadrili, že dieťa vozí ich syn - starý otec maloletého autom do a zo školy, občas zvykne tráviť čas aj s ním. Majú medzi sebou vybudovaný veľmi dobrý vzťah. Na základe prevedených šetrení pomerov na strane prastarých rodičov a starej matky dieťaťa bolo zistené, že úroveň bývania je rovnaká na oboch stranách, byt a aj rodinný dom sú štandardne zariadené a hygiena domácností je na veľmi dobrej úrovni. Bytové podmienky sú teda z hľadiska uspokojovania potrieb maloletého vyhovujúce. Rodina dieťaťa sa nezhoduje vo výchove mal. B.. Ich názory sú protichodné. Otec o dieťa nejaví záujem. Matka je obmedzená spôsobilosťou na právne úkony, Súd matke ustanovil za opatrovníka jej matku p. W. B., ktorá si podala návrh v záujme dieťaťa, aby bolo vychovávané aj v prítomnosti matky s prihliadnutím na pokročilý vek náhradných rodičov. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny - odbor sociálnych vecí a rodiny Rožňava ako ustanovený kolízny opatrovník dieťaťa poukazuje na právo dieťaťa vyrastať so svojimi rodičmi, preto navrhli pre účely rozhodnutia súdu nariadiť znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológie, aby rozhodnutie súdu zohľadnilo najlepší záujem dieťaťa.

22. Kolízny opatrovník sa podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 10.07.2023 vyjadril tak, že z pohľadu najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa tu vzniká potreba uvedomiť si, že v živote maloletého dieťaťa s prihliadnutím na jeho ďalší zdravý psychický, fyzický a sociálny vývin zohráva rola aj starého otca, ako aj rola náhradného rodiča významnú úlohu pri budovaní identity dieťaťa. Nie je možné vylúčiť, prípadne obmedziť výchovné pôsobenie blízkych členov rodiny, medzi ktorých patrí aj starý otec, ktorý má s maloletým B. L. vybudovaný pekný vzťah. Podľa vyjadrenia starého otca maloleté dieťa trávi veľa času aj v jeho domácnosti. Starý otec dieťa pravidelne nosí a vyberá zo školského prostredia, takýmto spôsobom vypomáha pri zabezpečovaní starostlivosti prastarým rodičom. Starý otec taktiež žije v obci Š. neďaleko Základnej školy, ktorú maloletý navštevuje. Podľa vyjadrenia mal. B. L. má s oboma starými rodičmi pekný vzťah a má ich rád. Dieťa je vo veku, kedy nevie zhodnotiť, čo by bolo pre neho najlepšie. Rád trávi čas aj so starým otcom. Kolízny opatrovník sa zhoduje s vyjadrením starej matky v časti, kde sa uvádza, že starý otec si podal predmetný návrh účelovo s cieľom, aby maloletý zostal v starostlivosti prastarých rodičov a nebol zverený do starostlivosti starej matky. Starý otec sa sám vyjadril, že jeho rodičia majú vysoký vek a starostlivosť o maloletého je náročnejšia. Starý otec sa začiatkom tohto roka bez predvolania dostavil na tunajšie oddelenie s cieľom upovedomenia si názoru vo vzťahu k maloletému B. L.. Uviedol, že pre svojho vnuka chce len to najlepšie, a v prípade, že by dieťa chcelo zotrvať v starostlivosti starej matky, tak mu v tom brániť nebude.

23. Zo záverov znaleckého posudku znalkyne W.. A.. O. B., A., O., O..A., č. 14c/2024 zo dňa 14.07.2024 vyplýva, že citová väzba k matke maloletého a starej matke sa javí ako ambivalentná až negatívna, nakoľko je ovplyvňovaná neistotou dieťaťa, ktorá môže mať pôvod v nevhodnom prístupe k maloletému zvlášť zo strany starej matky, ktorú dieťa cituje „že maloletý patrí k nej, lebo prastarí rodičia sú už starí a zomrú, že aj tak si ho vezme a i.“ Potreba rozhodovania, ktorá je na maloletého kladená týmto spôsobom komunikácie môže dieťa mimoriadne neurotizovať, nakoľko na výchovné prostredie a na osoby prastarých rodičov je dieťa zvyknuté a predstava ich smrti ho nemôže motivovať, aby sa cítil dobre v spoločnosti starej matky, ktorá mu ponúka takéto pre dieťa tragické správy. Dieťa bytostne preferuje bezpečie jedného domova - do ktorého aktuálne patrí - prastará matka, prastarý otec, starý otec a babka L. Z.. Dieťa nedokáže citovo neutrálne alebo citovo priaznivo prijímať také kontakty, ktoré paralyzujú jeho detskú potrebu - pevného a nemenného zázemia. Dieťa by bolo disponované praktizovať taký kontakt - bez ohľadu na biologické väzby, ktorý by nebol konfrontačný a citovo by ho nevyčerpával. Úzkosť zo strany členov rodiny, ku ktorým má systematicky budovaný citový vzťah obohatený o každodennú praktickú skúsenosť, môže naberať klinickú významnosť a môže dieťa mimoriadne poškodiť. Podmienkou dobrého fungovania detskej psychiky menovaného je nezaťažovať ho zložitými vzťahmi v rodine a nezaťažovať ho rozhodovacou povinnosťou. Dieťa potrebuje predvídateľné a čitateľné funkčné vzťahy vo výchovnom prostredí, ktoré má aktuálne zabezpečené, aby sa necítilo zodpovedné a prípadne vinné za spokojnosť alebo nespokojnosť jednotlivcom vo svojom výchovnom alebo potenciálne výchovnom prostredí. Dieťa je vychovávané v aktuálnom prostredí systematicky k spoločenskej prosperite. Nie je možné očakávať, že dieťa bude kopírovať svojim prežívaním a správaním očakávania zo strany starej matky, nakoľko aktuálne nie je na zmenu psychicky pripravené. Dieťa aktuálne nie je psychicky disponované prijať zmenu výchovného prostredia bez rizikovej a enormnej

psychickej záťaže. Dieťa opakovane verbálne i cestou projektívnych /nepriamych/ metód signalizuje nepriaznivé citové zážitky z kontaktov so starou matkou a snaží sa im uniknúť. Negatívny postoj dieťaťa k možnosti styku so stranou starej matky nesie znaky fixácie a netrpezlivým prístupom a naliehaním sa môže prehlbovať. Psychický odpor dieťaťa sa javí ako fixovaný a bude vyžadovať dlhodobjší a sústavný odborný prístup na jeho korekciu, optimálne cestou mediátora, ktorý okrem odbornosti, disponuje profesionálnou neutralitou a nemá osobný vzťah k veci. Napriek zložitým životným príbehom jednotlivých členov rodiny, ich vzájomným sympatiám či antipatiám, každý z nich má v repertoári taký okruh kvalít, ktoré môžu byť pre maloleté dieťa prínosom. Komunikačné ťažkosti jednotlivých členov rodiny je možné terapeuticky odstraňovať, vyžadujú si však záujem a ochotu k spolupráci na odbornej pôde. Prognóza riešenia môže byť priaznivá. V záujme maloletého je komunikáciu medzi starými rodičmi vhodné aktivovať, čím by sa psychické napätie protistrán pri riešení kontaktov s maloletým dieťaťom mohlo významne redukovať. Stretnutia môžu byť vedené mediátorom, pričom zo spoločných stretnutí, ktorých obsahom má byť lepšie zoznámenie sa so životným štýlom a potrebami dieťaťa, nemusia byť vylúčené ani ďalšie zainteresované osoby napr. matka maloletého a partnerka starého otca. Po úspešnom nadviazaní vzájomnej komunikácie, pod vedením mediátora v opakovaných stretnutiach, je možné do protektívneho prostredia postupne prizývať aj maloleté dieťa. K zmenám postoja dieťaťa a prejavom záujmu o trvanie času so starou matkou a matkou môže dôjsť len po praktickej a opakovanej skúsenosti, kedy dieťa vníma reálne fungujúcu komunikáciu protistrán so znakmi rešpektu a tolerance. Po priaznivých skúsenostiach dieťaťa v tomto smere je možnosť citovej sanácie a následnej ochoty k praktizovaniu stykov psychologicky reálna.

24. Podľa ust. § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

25. Podľa ust. § 45 ods.2 Zákona o rodine, pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie.

26. Podľa § 45 ods. 3 Zákona o rodine, v rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

27. Podľa ust. § 45 ods. 4 Zákona o rodine, osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

28. Podľa ust. § 45 ods. 8 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť

poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu.

29. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že podmienky na zabezpečovanie náhradnej osobnej starostlivosti sú vytvorené tak na strane prastarých rodičov, ako aj na strane starých rodičov. Avšak zo znaleckého posudku vyplynulo, že maloletý aktuálne nie je psychicky disponovaný prijať zmenu výchovného prostredia bez rizikovej a enormnej psychickej záťaže. V súčasnosti sa najviac javí potreba zlepšenia komunikácie medzi jednotlivými členmi rodiny, a to za odbornej pomoci. Vzhľadom k uvedenému, súd návrhy oboch starých rodičov na zmenu v náhradnej osobnej starostlivosti zamietol. Dieťa na takúto zmenu nie je pripravené, práve naopak, takáto zmena v tomto čase by ho mohla nežiaduco traumatizovať. Prastarí rodičia vedú výchovu maloletého veľmi poctivo a zodpovedne, čo vyplynulo aj so správy základnej školy. Zmena v osobnej starostlivosti by aktuálne nebola v záujme maloletého dieťaťa. Čo sa týka potreby spolupráce medzi rodinnými príslušníkmi na odbornej úrovni, súd v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.zn. 12P/176/2024 uznesením zo dňa 11.09.2024 uložil starej matke W. B. a starému otcovi O. B., povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Dobšiná, Nová 809, 049 25 Dobšiná, na obdobie šesť mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia. Rovnako v konaní pod sp.zn. 8Em/1/2024 uznesením zo dňa 11.09.2024 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil oprávnenej starej matke W. B. a povinným prastarým rodičom O. B. V. M. O. B., povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Dobšiná, Nová 809, 049 25 Dobšiná, na obdobie šesť mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia. Týmito rozhodnutiami súdu je zabezpečená potreba vyjadrená aj v znaleckom posudku, že komunikačné ťažkosti jednotlivých členov rodiny je možné terapeuticky odstraňovať, vyžadujú si však záujem a ochotu k spolupráci na odbornej pôde. Prognóza riešenia môže byť priaznivá. Z tohto dôvodu súd zamietol návrh starej matky na nariadenie neodkladného opatrenia. Všetci členovia rodiny dokážu zabezpečiť starostlivosť o maloletého na požadovanej úrovni. Majú k tomu vytvorené aj materiálne podmienky. Avšak, čo je v tomto prípade najsmutnejšie, nedokážu spolu komunikovať bez vzájomného osočovania sa. Nedokážu sa dohodnúť na jednotnej výchove maloletého, doslova „vyťahujú“ staré krivdy, pričom si neuvedomujú, že týmto svojím konaním ubližujú maloletému, mätú ho a psychicky destabilizujú. Maloletý pre svoj plnohodnotný život potrebuje aj svojich biologických rodičov, napriek konaniu, ktorého sa v minulosti dopustili. Napriek všetkému, čo sa v minulosti udialo, nikto z rodičov ani ostatných rodinných príslušníkov maloletému fyzicky ani psychicky neublížoval. Preto nie je dôvod na to, aby sa maloletý s ktorýmkoľvek z nich nestýkal. Neustále poukazovanie rodinných príslušníkov na chyby druhých nemá pre maloletého žiaden prínos. Podstatným pre túto rodinu by malo byť uvedomenie si kvalít všetkých jej členov, a toho, že iba vzájomné porozumenie a komunikácia môžu mať prínos pre maloletého pre jeho riadny vývoj a vývin do budúcnosti.

30. Podľa ust. § 49 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy konania, ktoré platí štát.

31. Podľa ust. § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

32. Podľa ust. § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

33. Podľa ust. § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

34. Podľa CMP, konanie o zmene v osobnej starostlivosti nie je konaním, v ktorom trovy konania platí štát (ako napr. konanie o vyslovenie prípustnosti prevzatia alebo držania v zdravotníckom zariadení), ale v konaní si s poukazom na znenie ust. § 49 ods. 1 CMP každý z účastníkov hradí trovy sám. Keďže

v danom prípade sa jedná o nesporové konanie a preto nemožno hovoriť o úspechu či neúspechu účastníkov v konaní, má súd za to, že trovy štátu by mal platiť každý z účastníkov konania pomerne, v tomto prípade navrhovateľov. Za účelom posúdenia odborných skutočností súd pribral do konania znalca W. A. O. B., A., O., O..A., ktorá si vyúčtovala odmenu spolu v sume 949,52 eur. Vzhľadom na charakter veci súd rozdelil náhradu trov, ktoré takto v uvedenej výške štátu vznikli, na polovicu obom navrhovateľom, ktorí boli rovnako zviazaní na zloženie preddavku na trovy znaleckého dokazovania. Na jedného účastníka konania pripadá teda suma 474,76 eur. Keďže záloha na trovy znaleckého dokazovania bola vo výške po 200,00 eur, súd zaviazal navrhovateľov uhradiť štátu trovy vo zvyšku v sume po 274,76 eur. Nebolo by spravodlivé požadovať úhradu trov aj od prastarých rodičov, ktorí takýto návrh nepodali a starostlivosť o maloletého zabezpečujú na požadovanej úrovni. Právna zástupkyňa starej matke požadovala, aby súd nepriznal znalkyni odmenu s poukazom na ust. § 3 ods. 5 písm. b) zákona č. 3822004 Z.z. z dôvodu nekvalitne vypracovaného a oneskorene podaného znaleckého posudku. Súd sa nestotožnil s názorom právnej zástupkyne, že by sa jednalo o nekvalitný znalecký posudok. Znalkyňa v znaleckom posudku jednoznačne uviedla, aké testy aplikovala pri psychologických vyšetreniach jednotlivých členov rodiny, pričom znalec je ten, ktorý tieto testy vyhodnocuje a následne analyzuje. Znalkyňa dôkladne zodpovedala otázky položené súdom, a preto je súd priznal odmenu v požadovanej výške.

35. Súd nezistil žiadne okolnosti, podľa ktorých by mal priznať jednému z účastníkov nárok na náhradu trov konania, preto rozhodol v zmysle všeobecnej zásady tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Rožňava.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.